

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การอ่านมีความสำคัญยิ่งในการแสวงหาความรู้ ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสามารถอ่านได้มาก อ่านได้เร็ว อ่านได้ถูกต้อง อ่านได้หลาย ๆ ภาษา ย่อมมีในโอกาสชีวิตหลายๆด้านมากกว่าคนอื่น เช่น ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการศึกษาหาความรู้ ตลอดจนด้านข่าวสารข้อมูลที่รับรู้กว้าง ทั่วโลก มากกว่าผู้ที่ไม่มีทักษะการอ่าน (พรทิพย์ ชาตะรัตน์ 2545 : 59) การอ่านถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในการสื่อสารและช่วยให้มนุษย์ฉลาดสามารถเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีผลต่อพัฒนาการของมนุษย์ทั้งทางสติปัญญา อารมณ์และสังคม การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นจะต้องฝึกฝนให้นักเรียนจนเกิดความชำนาญแต่สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบันพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ ซึ่งทักษะที่มีปัญหาได้แก่ ทักษะการอ่านคำควบกล้ำที่ไม่ถูกต้อง ทำให้เป็นปัญหาในการเรียนรู้ในรายวิชาหรือสาระอื่น ๆ ต่อไป ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับภาษาไทยทั้งในด้านการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษา รวมทั้งวรรณคดีและวรรณกรรมเข้าไปในหลักสูตรด้วย และได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนด้านการอ่านไว้เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และ บทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 39, 47-56)

การอ่านออกเสียงอักษรควบกล้ำ เป็นลักษณะเฉพาะที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของภาษาไทย เพราะคำที่ใช้อักษรควบมีลักษณะที่ทำให้เสียงในภาษาไทยมีความไพเราะและแสดงถึงความประณีตของการออกเสียงคำ เพราะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำแตกต่างจากการออก

เสียงคำที่มีพยัญชนะต้นตัวเดียว จากการศึกษางานวิจัย พบว่า การออกเสียง ร ล และเสียงควบกล้ำเป็นปัญหามาวิตก อาทิ สุวรรณรัตน์ ณ เชียงใหม่ (2544 : 2) พบว่า ปัญหาการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำว่า เกิดจากครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาไม่เอาใจใส่ และแก่นักเรียนที่อ่านออกเสียงไม่ถูกต้อง ผู้เรียนจะเคยชินจนติดเป็นนิสัย ทำให้ออกเสียงไม่ชัดเจน หรือออกเสียงไม่ถูกต้อง สอดคล้องกับ อานงค์ ใจริงกา (2547 : 3) พบว่า การอ่านออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำ เป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งในสังคมและจะเป็นปัญหามากขึ้นถ้าทุกฝ่ายไม่ช่วยกันแก้ไข ดังนั้นครูผู้สอนควรแก้ไขข้อบกพร่องในการอ่านคำควบกล้ำของเด็ก ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาเพื่อเป็นการขจัดปัญหาตั้งแต่ระยะเริ่มต้น และ เป็นการวางรากฐาน ในการใช้ภาษาไทยอันเป็นภาษาประจำชาติให้ถูกต้อง ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาให้แก่นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีทักษะในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำได้ดีขึ้น

จากผลผลการประเมินคุณภาพนักเรียนปีการศึกษา 2554 (NT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (ด้านอัตรานัย) พบว่าในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านออกเสียงปัญหา มีคะแนนเฉลี่ย 44.89 คุณภาพปรับปรุง 50.00 คุณภาพพอใช้ 50.00 ทั้งประเทศ จากผลการประเมินนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาการพัฒนากิจกรรมโรงเรียนบ้านวังน้ำมอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้พบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คือ การอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านออกเสียงให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษาอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ ดังจะเห็นได้จากรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (NT) ปีการศึกษา 2554 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านวังน้ำมอก อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย มีผลการประเมินการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อยู่ในระดับต่ำ คือมีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 70.83 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. 2554 : 231) โดยโรงเรียนได้ตั้งเป้าหมายไว้ ร้อยละ 75.83

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน โดยใช้เทคนิค CIRC ประกอบแบบฝึก ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพก่อให้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจและถ้อยไขความเข้าใจจากการอ่านออกมาในรูปของการเขียน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเรียนรู้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องร่วมมือกันช่วยเหลือกัน พึ่งความคิดเห็นของกันและกันรับผิดชอบต่อผลงานของตนเองและกลุ่มร่วมกัน

ตามหลักจิตวิทยาทางภาษากล่าวว่าการเรียนภาษาที่ได้ผลคือการเรียนด้วยความสนุก เป็นการเร้าความสนใจของนักเรียน จึงควรให้ผู้เรียนได้เรียนเป็นกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการเรียน กลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC พัฒนาขึ้นสำหรับผู้เรียนร่วมมือในการอ่าน การเขียน และการใช้ภาษา (Slavin, 1990 : 89) การส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำงานและเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้กิจกรรมหลาย ๆ รูปแบบ นอกเหนือจากการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะแล้ว จะทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานไม่เบื่อในการเรียน ทั้งยังเป็นการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคม

การใช้แบบฝึกทักษะให้กับผู้เรียนหลังจากเรียนจบเนื้อหาในช่วงหนึ่ง ๆ เพื่อฝึกฝนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งเกิดความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ อย่างกว้างขวางขึ้น แบบฝึกทักษะจะช่วยเสริมสร้างให้กับผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจได้เร็วขึ้น ชัดเจนและกว้างขวางขึ้น ทำให้การสอนของครูและการเรียนของนักเรียนประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะการพัฒนาความสามารถอ่านคำควบกล้ำด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ประกอบแบบฝึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรต่อไป

คำถามการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ประกอบแบบฝึกจะพัฒนาความสามารถอ่านคำควบกล้ำ ของนักเรียนได้หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ประกอบแบบฝึกการอ่านคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ประกอบแบบฝึกการอ่านคำควบกล้ำ

3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถอ่านคำควบกล้ำ ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ประกอบแบบฝึกอ่านคำควบกล้ำ

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ประกอบแบบฝึกอ่านคำควบกล้ำ

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ประกอบแบบฝึกอ่านคำควบกล้ำ มีความสามารถอ่านคำควบกล้ำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบ One Group Pretest-Posttest Design

1. กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 11 คน โรงเรียนบ้านวังน้ำมอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาคำควบกล้ำที่นำมาสร้างแบบฝึกทักษะชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 1 มาตรฐาน ท 1.1 หนังสือแบบเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่มที่ 1-2 แบ่งเป็นแบบฝึกทักษะ จำนวน 15 ชุด และใช้แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 15 แผน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC

ประกอบแบบฝึกอ่านคำควบกล้ำ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1) ความสามารถอ่านคำควบกล้ำ

2) ความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC

ประกอบแบบฝึก

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 15 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมเวลาในการฝึกทั้งสิ้น 15 ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่รวมเวลาในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC (Cooperative Integrated Reading and Composition) หมายถึง การจัดกิจกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพก่อให้เกิดการเรียนรู้และเป็นเทคนิคการสอนหนึ่งของการสอนแบบร่วมมือ โดยมุ่งให้ผู้เรียน ได้พัฒนาทักษะการอ่านคำควบกล้ำเพื่อความเข้าใจและถ่ายโยงความเข้าใจจากการอ่านคำควบกล้ำออกมาในรูปของการเขียน ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ แบบละความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน ฝึกปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มโดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
2. ชี้นสอน
3. ชี้นกิจกรรมกลุ่ม
4. ชี้นตรวจสอบผลงาน
5. ชี้นสรุปและประเมินผล

การพัฒนา หมายถึง การทำให้เจริญ หรือการทำให้ดีขึ้น ในที่นี้หมายถึง การพัฒนาความสามารถอ่านคำควบกล้ำให้ดีขึ้นในระดับที่ต้องการ หรือตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ความสามารถอ่านคำควบกล้ำ หมายถึง กระบวนการให้นักเรียนอ่านคำควบกล้ำให้ถูกต้องภายหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย บัตรคำ รูปภาพ แถบประโยค เพลง และแบบฝึก ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถอ่านคำควบกล้ำหลังเรียน

แบบฝึก หมายถึง เอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนทำตามลำดับขั้นตอน โดยการนำคำที่มีตัวอักษรควบกล้ำ ร ล ว มาสร้างเป็นแบบฝึก ซึ่งประกอบด้วยใบงานใช้ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้ฝึกอ่านคำที่มีอักษรควบกล้ำได้ถูกต้อง

ประสิทธิภาพ หมายถึง สมรรถนะของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ประกอบแบบฝึกอ่านคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผลการประเมินกระบวนการและผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ระดับความพึงพอใจตามเกณฑ์ 80/80 ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียน ได้จากการทำกิจกรรมกลุ่ม และแบบฝึกอ่านคำควบกล้ำท้ายแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละชุด ระหว่างเรียนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 15 แผน นำมาหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากการทำแบบวัด
ความสามารถอ่านคำควบกล้ำหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ นำมาหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ ซึ่งได้
ค่าเฉลี่ยร้อยละ 80 ขึ้นไป

ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนที่
เรียนรู้ตามกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ประกอบแบบฝึกอ่าน
คำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้น
จากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน คำนวณโดยใช้สูตร
E.I. ของ กูดแมน เฟลตเชอร์และชไนเดอร์ (Goodman Flechter and Schider)

ความพึงพอใจ หมายถึง รู้สึกพอใจ ชอบใจสนุกสนานในการร่วมกิจกรรมการเรียน
การสอนด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC โดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อ
พัฒนาทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ซึ่งวัดได้จากแบบวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีเกณฑ์
ในการวัดความพึงพอใจตามมาตรการสร้างแบบวิธีของลิเคิร์ต ชนิดตัวเลือก 5 ระดับ คือ
มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. นักเรียนได้เรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ประกอบแบบฝึก ทำให้มีทักษะ
การอ่านคำควบกล้ำได้ดียิ่งขึ้น
2. ครูได้แนวทางการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านคำควบกล้ำที่มีประสิทธิภาพ
นำไปใช้สอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำได้ถูกต้องยิ่งขึ้น
3. สถานศึกษามีสื่อการเรียนคำควบกล้ำสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา
จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระอื่น ๆ